

LANDDISTRIKTERNES
FÆLLESRÅD

Rådhusgade 100
DK-8300 Odder

Tlf.: 61 313 636
www.landdistrikterne.dk

Dato:
November 2021

Enhed:
Sekretariatet

Ansvarlig:
RKA

**Notat vedr. landdistriktsudvikling til
Folketingets Udvalg for Landdistrikter
og Øer - december 2021**

Indhold

1) Finansieringsudfordringer i landdistrikterne.....	2
2) En planlov, der understøtter landdistrikternes potentialer	3
3) Grøn omstilling i landdistrikterne – lokal værdiskabelse	6
4) Flere uddannelsesmuligheder i hele Danmark.....	8
5) Øvrige forslag til politiske tiltag rettet mod landdistrikterne.....	9

1) Finansieringsudfordringer i landdistrikterne

Et "forkert" postnummer har i en årrække gjort det sværere at få drømmeboligen, at udvide virksomheden eller forløse iværksætterdrømme. En ulige adgang til finansiering på tværs af landet medvirker til at igangsætte en selvforstærkende negativ spiral for udviklingen i landdistrikterne. Det er problematisk ikke kun for de enkelte områder, der går glip af bosætning og tilhørende effekter, men det er også et større samfundsmæssigt problem, da det skaber en skævvredet udvikling mellem land og by.

Landdistrikterne Fællesråd vil gerne kvittere for, at Regeringen har lyttet med sit udspil vedrørende statsgaranti på boliglån i landdistrikterne samt ophævelse af beløbsgrænsen på vækstlån under Vækstfonden. Fællesrådet håber på bred opbakning fra Folketingets partier til forslagene.

Imidlertid er der fortsat behov for initiativer for at imødekomme finansieringsudfordringerne i landdistrikterne. Det gælder ift. erhverv, nybyggeri og selvejende institutioner.

1.1 Erhverv

Der er områder i landet, hvor særligt små- og mellemstore virksomheder er udfordret af manglende adgang til risikovillig kapital. Det gælder både for opstart, investeringer og udvidelser, hvilket derfor i sidste ende hæmmer potentialet for vækst og udvikling.

Samtidig er der et uforløst potentiale i at skabe opmærksomhed omkring alternative finansieringsmuligheder, såsom crowdfunding, som supplement til de "almindelige". Det gælder særligt i landdistrikterne, hvor der eksisterer en stærk tradition for at gå sammen og bakke op om lokale initiativer. Landdistrikternes Fællesråd har i forbindelse med et [projekt om crowdfunding i landdistrikterne præsenteret en række forslag](#), der skal fremme crowdfunding og styrke rammevilkårene herfor.

Derfor foreslår Landdistrikternes Fællesråd:

- At der igangsættes en analyse af behovet for risikovillig kapital og finansieringsudfordringerne for virksomhederne specifikt i landdistrikterne med henblik på yderligere politiske tiltag via fx Vækstfonden, der kan modgå problematikken.

1.2 Nybyggeri

Under covid-19 har vi set en blomstrende tendens til, at bl.a. børnefamilier flytter fra de store byer og ud i landdistrikterne. Det er en positiv udvikling for landdistrikterne, som ellers har været præget af stor fraflytning¹. Tendensen har foranlediget en stigende efterspørgsel efter moderne og bæredygtige boliger,

¹ <https://im.dk/Media/637716986185615426/Regional-%20og%20landdistriktpolitisk%20redeg%3%b8relse%202021.pdf>

herunder nybyggeri som for mange børnefamilier er et krav til en kommende bolig. Borgerne oplever dog, at det kan være vanskeligt at optage lån til nybyggeri i landdistrikterne.

Derfor foreslår Landdistrikternes Fællesråd:

- At der igangsættes en undersøgelse af, om forslaget om statsgaranti på boliglån i landdistrikterne kan skrues sammen på en måde, så det også omfatter nybyggeri. Dette kan bl.a. ske inden for rammerne af den foreslåede model, men hvor kvadratmeterprisen ved nybyggeri sættes op til maks. 17.000 kr. pr. kvm og et indbygget loft på den samlede statsgaranti.

1.3 Selvejende institutioner

Mange selvejende institutioner, såsom efterskoler, friskoler eller højskoler, har problemer med at opnå finansiering, fordi realkreditinstitutterne på grund af ejerformen stiller krav om kommunal garanti. Ofte er kommunen dog ikke i stand til at stille hele den garanti, som realkreditinstitutterne efterspørger. Det gælder særligt i landdistriktsområder. Samtidig rejser det et spørgsmål om rimeligheden i, at landdistriktskommuner skal påtage sig den forøget risiko, som andre kommuner ikke i samme grad bliver mødt med.

Derfor foreslår Landdistrikternes Fællesråd:

- At der afsøges muligheden for ordning, hvor staten stiller en andel af garantien, eksempelvis 50 pct. set i forhold til den kommunale garanti, i forbindelse med belåning til selvejende institutioner.

2) En planlov, der understøtter landdistrikternes potentialer

Nutidens behov for at kunne udvikle bæredygtige, visionære og alternative levemåder på landet, er udfordret af planlovens nuværende udformning. I højere grad end tidligere efterspørges rammer for hjemmearbejdspladser, iværksætterhuse og lignende i klyngelignende grupperinger, som integrerer arbejde med fritid.

Helt centralt står behovet for at gentænke relationen mellem by og land og herigennem understøtte udvikling af det moderne liv på landet. Derfor er det afgørende, at planloven revideres på en måde, der tilgodeser og understøtter både bosætnings- og erhvervsudviklingspotentialer på landet.

2.1 Mere fleksibel landsbyafgrænsning

Den nuværende landsbyafgrænsning kommer flere steder til at spænde ben for førromtalte målsætning om at skabe en større integration af bolig og erhverv på landet. Der skal i stigende grad findes løsningsmodeller, som kommunen selv kan vurdere og have mulighed for at gøre brug af.

Som et væsentligt forbehold påpeges, at en udvidelse af landsbyafgrænsningen altid bør ske i respekt for de stedsspecifikke kvaliteter. Det vil dog være givtigt for udviklingen på landet, hvis der er større fleksibilitet i forhold til at udvide landsbyafgrænsningerne til at forløse projekter med stedsspecifikke kvaliteter – eksempelvis omdannelsen af en gård til flere boliger med tilknyttede erhverv.

Derfor foreslår Landdistrikternes Fællesråd:

- At der iværksættes tiltag, der skal sikre en mere fleksibel landsbyafgrænsning i respekt for et områdes stedsspecifikke kvaliteter.

2.2 Behov for større fleksibilitet mellem land-, byzone og nybyggeri

I flere områder ønsker man at sikre de grønne områder mellem byzone og nybyggeri, idet tilstedeværelsen af naturområder er en del af attraktiviteten for mange, der ønsker at bosætte sig på landet. Sagt med andre ord: Flytter man på landet, er det for at bo på landet - ikke nødvendigvis for at bo i et parcelhuskvarter.

I dag må der ikke ligge landzoneområder mellem den eksisterende byzone og nybyggeri, idet byudvikling som bekendt skal ske i tilknytning til eksisterende byzone. Det betyder, at den nuværende zoneinddeling ofte er en barriere for at kunne lave en meningsfuld byudvikling med afsæt i specifikke lokale behov.

Derfor foreslår Landdistrikternes Fællesråd:

- At kravet om zoneinddelinger blødes op således, at landsbyernes attraktivitet og naturkontakten bevares i takt med, at nybyggeri etableres. Det er i den henseende værd at bemærke, at bebyggelsen i form af boliger naturligvis ikke må udvides i støj og lugtkonsekvenszoner i forhold til erhverv og landbrug.

2.3 Udvidelse af ordningen om omdannelseslandsbyer

I forlængelse af ovenstående nedslag vil det være gavnligt for udviklingen på landet, hvis ordningen om omdannelseslandsbyer udvides, således at endnu flere landsbyer er omfattet af ordningen. På sigt bør alle landsbyer få de samme muligheder.

Derfor foreslår Landdistrikternes Fællesråd:

- At der for hver ny kommuneplan skabes plads til at gøre 25 pct. af landsbyerne til en del af ordningen om omdannelseslandsbyer. På denne måde vil det tage 16 år, før alle landsbyer kan blive omdannelseslandsbyer.

2.4 Omdannelse af nedlagte driftsbygninger til erhverv og bofællesskaber

Planloven § 37 opleves som en hæmsko for en meningsfuld gentænkning af livet på landet, idet den har fokus på ikke at ombygge eller tilbygge i væsentligt omfang. Denne bestemmelse er med til at fastholde en ældre bygningsmasse på landet, som med fordel kunne fornyes, gentænkes og videreudvikles med afsæt i nutidens forventninger til at drive erhverv og skabe andre boformer - ikke mindst med afsæt i den grønne omstilling og nye byggemetoder relateret dertil.

Man bør i stedet understøtte udviklingen af bofællesskaber, flergenerationsboliger og lignende på nedlagte landbrug ved at muliggøre etableringen af et større antal boliger i de nedlagte driftsbygninger.

Derfor foreslår Landdistrikternes Fællesråd:

- At der blødes op på planlovens § 37, så det i højere grad end hidtil bliver muligt at bygge tidssvarende erhvervs- og boligbyggeri på landet.

2.5 Landbrugsbygninger i kystnærhedszonen

Tiloversblevne landbrugsbygninger i Kystnærhedszonen kan ikke udnyttes, som de tiloversblevne landbrugsbygninger, der ligger uden for jf. landzonebestemmelserne i planloven.

Det er et problem, da der er mange ejendomme i Kystnærhedszonen, der egner sig til nye anvendelser, uden der nødvendigvis behøver at blive lavet nye bygninger. Kan en ejendom med tiloversblevne landbrugsbygninger ikke ændre anvendelse i en eller anden grad, vil kystlandskabet blive mærket af forladte og nedslidte bygninger, der kraftigt øger uattraktiviteten i et område for både beboere, tilflyttere og turister.

Skabes der mulighed for ændret anvendelse og samtidigt fastholdelse af eksisterende bygningsmasse, vil der ikke ske en yderligere bebyggelse af de danske kyster, men en opgradering af kvalitet i allerede eksisterende bygningsmasse med fordel for dem, der ønsker at arbejde i, bo i og besøge kystområderne. At genanvende bygninger frem for at nedrive er i øvrigt ofte også en bedre løsning ift. CO2 regnskabet. Der skal normalt laves en særlig planlægningsmæssig begrundelse for nye aktiviteter i kystnærhedszonen, men vi forholder os uforstående overfor, at samme regler ikke også kan gælde for ændret anvendelse i tiloversblevne landbrugsbygninger i kystnærhedszonen.

2.6 En planlov, der understøtter multifunktionel jordfordeling

Planlovens nuværende udformning er lavet med henblik på at kunne behandle et område ad gangen. Det giver udfordringer særligt ift. multifunktionel jordfordeling. Skal man forløse de potentialer, multifunktionel jordfordeling rummer for ikke alene landdistrikterne, men også for den grønne omstilling, er det afgørende, at man overgår til en planlov, der ikke funktionsopdeler, men i højere grad end nu tænker forskellige funktioner sammen i en overordnet områdeplan.

Derfor foreslår Landdistrikternes Fællesråd:

- At der formuleres en national strategi vedr. planlægning af det åbne land, som understøtter multifunktionel jordfordeling.

2.7. Omplacering af boliger i det åbne land

Det er afgørende, at planloven understøtter udviklingen af attraktive boliger i landdistrikterne – ikke mindst i det åbne land. Derfor bør det være muligt at omplacere boliger i det åbne land, så fjernelsen af én bolig giver plads til etableringen af en anden, ny bolig, på en attraktiv placering. Det kan desuden give plads til etableringen af energianlæg på mindre attraktive placeringer i landzonerne.

Samtidig er det i dag næsten umuligt at opføre nye boliger i en landzone. Når der nedlægges boliger i landzonerne, kan der stort set ikke opføres nye boliger i en landzone, medmindre der aktuelt ligger en bolig. Det er et benspænd for opdateringen af den samlede boligmasse, så den også kan blive gjort mere attraktiv for nye tilflyttere. Altså er der behov for ny udlægning til boliger i landzonerne i visse dele af landet for at styrke bosætningen. Det er ikke mindst aktuelt i særligt udfordrede kommuner, der kæmper med fraflytning.

Derfor foreslår Landdistrikternes Fællesråd:

- At der som anbefalet af Udvalget for Levedygtige Landsbyer² nedsættes en tværministeriel arbejdsgruppe, der skal udarbejde en model for omplacering af boliger i det åbne land.

2.8 Strand- og kystbeskyttelseslinjen er en barriere for udvikling

Både i kystnære landdistrikter og på øerne efterlader strand- og kystbeskyttelse ikke meget råderum til by- og områdeudviklingen. Dette er særligt et problem på de små øer, da vi ser, at det meste af arealet på de små øer kan være dækket af disse beskyttelseslinjer. Den nuværende regulering opleves som særdeles rigid, idet den indebærer, at man ikke må ændre på tilstanden og anvendelsen af den eksisterende bygningsmasse. Også selvom eksempelvis miljøbelastningen bliver mindre efter ændringen.

Som det ser ud i dag, kan mange kystnære landdistrikter og kystnære landzone landsbyer samt især mindre øer stort set ikke by- eller områdeudvikle, idet strand- og kystbeskyttelseslinjen inddrager store arealer i landsbyerne eller langs hele en ø's kyst.

Derfor foreslår Landdistrikternes Fællesråd:

- At der blødes op på formuleringen vedr. ændringer inden for strand- og kystbeskyttelseslinjen. Særligt gavnligt vil det være at ændre formuleringen om, at man "ikke må ændre på tilstanden og anvendelsen" til, at man "ikke må ændre på bygningsmassen ud over en grænse på fx max 15-20 procent.

3) Grøn omstilling i landdistrikterne – lokal værdiskabelse

Landdistrikterne har muligheden for at gribe førertrøjen inden for den massive grønne omstilling, som Danmark med de danske klimamål står på tærsklen til. De danske landdistrikter er nemlig beboet af ildsjæle og lokale organiseringer, som er klar til at bidrage til en bæredygtig samfundsudvikling. Samtidig er landdistrikterne gunstige for udvikling, afprøvning og implementering af bæredygtig innovation. Ofte kommer mange af de mest interessante løsninger netop herfra.

Derfor skal der igangsættes effektive og kloge tiltag som kan sikre, at ambitiøse grønne projekter får optimale vækstvilkår i landdistrikterne, så de er med til at tage Danmark endnu tættere på de bindende klimamål.

3.1 Lokalt ejerskab og værdi af fremtidens grønne energiproduktion

Omstillingen til en mere grøn og bæredygtig samfundsmodel knytter land og by uløseligt sammen. I Danmark er land og by hinandens forudsætninger, ikke modsætninger. Det er helt afgørende at have for øje i planlægningen af fremtidens grønne energiprojekter. Den grønne energi, som skal gøre byerne CO₂-neutrale kommer fortrinsvis til at blive produceret i landdistrikterne. Derfor er det nødvendigt at skabe en balance mellem den grønne produktion og det grønne forbrug, hvis vi skal bevare og fremadrettet sikre en lokal opbakning til de enorme energianlæg,

² https://em.dk/media/8988/anbefalinger-fra-udvalget-for-levedygtige-landsbyer_pixi-pdf.pdf

som skal opstilles rundt om i det åbne land. Ifølge Dansk Energi³ er det i dag langsommelig kommunal sagsbehandling ved tilladelser til vindmøller og solceller samt lokal modstand og protester mod opstillingen, som er de største barrierer for den grønne omstilling.

Det understreger behovet for en større lokal forankring i planlægningen af fremtidens energiproduktion. I fremtiden bør det derfor være en hjørnesten i klimapolitikken at arbejde aktivt med at sikre lokalt ejerskab og dermed opbakning til energiproduktionen. Derfor bør nye energiproducerende anlæg, såsom solcelleparker, opførelse af hav- og land-vindmøller samt andre ambitiøse projekter, basere sig på en folkelig inddragelse. Dette kan f.eks. gøres gennem borgerråd, borgerhøringer samt dialogmøder med lokalråd og borgerforeninger m.v.

Landdistrikternes Fællesråd foreslår:

- At lokalsamfundet og kommunerne sikres mærkbare økonomiske og udviklingsmæssige gevinster ved opstillingen af vedvarende energianlæg i form af økonomisk kompensation og ejerandele.
- At man genindfører køberetsordningen i en ny version, som giver borgere muligheder for at blive medejere og købe andele/anparter i lokale energiprojekter. Det være sig havvindmøller, landvindmøller, solcelleparker samt evt. også biogasanlæg og ptx-anlæg.
- At de nuværende bonusordninger målrettet naboer til store energianlæg forhøjes, således at naboer til energiprojekter sikres tilstrækkelig kompensation.
- At bonusordninger altid bør fungere som supplement til muligheden for at købe andele, folkeaktier eller lignende i energiprojekter. I forlængelse heraf bør staten stille kaution til lokalt ejede bæredygtige energiprojekter, for hvilke økonomiske risici er en stor barriere.

3.2 En bæredygtig landfornyelse via multifunktionel jordfordeling

Multifunktionel jordfordeling er et planlægningsredskab, der sætter det lokale landskab til genforhandling, og det rummer muligheden for at skabe bæredygtig landfornyelse til gavn for både klima, erhverv og befolkningen i landdistrikterne. En jordreform baseret på multifunktionel jordfordeling er både landdistriktsudvikling og CO₂-reduktion og forløser dermed flere politiske målsætninger i én indsats. Hvis indsatsen virkelig skal batte, og hvis Folketinget skal nå sit mål om en 70 pct. CO₂ reduktion i 2030, er der imidlertid brug for, at langt flere midler stilles til rådighed til en jordreform med udtagning af lavbundsjerne.

Derfor foreslår Landdistrikternes Fællesråd:

- At der afsættes én milliard kroner årligt over en tiårig periode i en statslig jordfond til en bæredygtig jordreform baseret på multifunktionel jordfordeling.

³ <https://www.energy-supply.dk/article/view/644976>

3.3 Ny administrationsmodel som sikrer lokal forankring

Hvis multifunktionel jordfordeling skal blive en succes som landdistriktsudviklingsredskab, er det afgørende, at den lokale forankring i genforhandlingsprocessen sikres. Det er vigtigt, at lokalsamfundene inddrages i løsningerne, og at beslutningerne planlægges og besluttet i fællesskab. Derfor skal lokaldemokratiet styrkes i forbindelse med gennemførelsen af en jordreform baseret på multifunktionel jordfordeling.

Derfor foreslår Landdistrikternes Fællesråd:

- At der etableres en ny administrationsmodel, som skubber kompetencerne ud i landet og sikrer den lokale forankring. Derfor mener vi, at det bør være kommunerne, ikke Landbrugsstyrelsen, som alene kan anmode om fordeling eller agere som facilitatorer. Sideløbende kan man revitalisere landsbyernes lokaldemokrati ved at inddrage landsbyklynger i samarbejdet med lodsejerne om at genforhandle jordens anvendelse og adgang til naturen m.m.

3.4 Understøttelse af energirenovering af boliger i landdistrikterne

I Danmark er godt hver tredje bolig i energimæssig dårlig stand. I landdistriktsområderne er denne andel højere. Her gælder det for over 40 pct. af boligerne. Samtidig er der økonomiske udfordringer forbundet med energirenoveringer på landet. Der er tilfælde, hvor gennemgribende renoveringer ikke er rentable for boligejerne pga. ejendommens værdi eller boligejerens økonomi. Her er det heller ikke muligt at yde lån til renoveringen, hvorfor det er nødvendigt med alternative tiltag til at løfte boligmassens energimæssige stand i landdistrikterne.

Derfor foreslår Landdistrikternes Fællesråd:

- At der under nedrivningspuljen afsættes nye midler til en energieffektiviseringspulje til ældre ejendomme, der kan danne rammen om nye, bæredygtige boligformer.
- At den statslige refusion øges fra 60 pct. til 80 pct. af kommunens udgifter i forbindelse med landsbyfornyelsestiltag.
- At statslig lånegaranti også omfatter lån til større energirenoveringer af boliger

4) Flere uddannelsesmuligheder i hele Danmark

4.1 Videregående uddannelser

Grundet den store indsats og de mange store ambitioner på landdistriktsområdet, er det vigtigt, at der fokuseres på udmøntningen af tiltagene. Der ligger derfor en opgave for Folketinget i forhold til at følge op på, at målene opnås og mulighederne udnyttes, således at tiltagene bliver en succes.

Aftale om 'Flere og bedre uddannelsesmuligheder i hele Danmark' er et godt eksempel på dette. Aftalen vil give de unge, som ikke ønsker at flytte til de første byer flere muligheder for at tage en uddannelse tættere på. Imidlertid står landdistrikterne stadig over for store udfordringer i forhold til, at en stor andel af unge flytter fra landdistrikterne til byerne for at studere i en grad, der ikke opvejes af andelen af unge, som flytter til et landdistrikt efter endt uddannelse. I mange år har denne dynamik bidraget til en demografisk uholdbar skævvridning af landdistrikterne, som blot vil fortsætte, hvis ikke disse vigtige politiske tiltag bliver udmøntet efter hensigten.

Aftalens elementer om dels flytning af uddannelsespladser og etableringen af nye velfærdsuddannelser i landdistrikterne er et vigtigt tiltag, som kan vise sig at have store positive effekter - på kort sigt og langt ud i fremtiden. Det er samtidig en stor opgave at etablere disse uddannelser. Det vil kræve et stort samspil mellem uddannelsesinstitutionerne, aftagerne af uddannede samt den lokale kommune, som også spiller en væsentlig rolle i at skabe et attraktivt studiemiljø med studieboliger og aktiviteter i sammenhæng med uddannelsesstedet.

Derfor er det afgørende, at aftalen også bliver fulgt op med initiativer til at sikre gode uddannelsesmiljøer lokalt, så de nyetablerede studiepladser rundt i landet bliver et attraktivt valg for den studerende. Derudover er der fortsat behov for et fokus på at uddanne flere i velfærdsfagene for at vedligeholde et nødvendigt velfærdsniveau, især i landdistrikterne.

4.1 Ungdomsuddannelser og erhvervsuddannelser

Der er fortsat et udestående behov for at sikre de rette økonomiske rammer for mindre gymnasier og erhvervsskoler i land- og yderkommunerne. Det er vigtigt, at økonomien forbedres, så der sikres gode uddannelsesmuligheder i hele landet. På langt sigt bør der også tænkes i at knytte nye uddannelsesstilbud på allerede eksisterende uddannelsesinstitutioner, hvor der i dag ellers er store afstande mellem de udbudte ungdomsuddannelser. Dette vil sikre bredere geografisk dækning af bæredygtige ungdoms- og erhvervsuddannelser.

5) Øvrige forslag til politiske tiltag rettet mod landdistrikterne

5.1 Digital infrastruktur 2030

For et år siden udløb regeringens nationale målsætning om en bredbåndsforbindelse på minimum 100 Mbit/s download og 30 Mbit/s upload for alle danske husstande og virksomheder. Vi mangler stadig at få titusindvis af danske husstande og virksomheder koblet på den digitale infrastruktur med adgang til hurtigt bredbånd.

De fleste af adresserne befinder sig i landdistriktsområder. Det har resulteret i digitale A- og B-samfund i Danmark, hvilket volder problemer for det lokale potentiale for udvikling og for den nationale sammenhængskraft.

Efter i mange år at være foregangsland er Danmark overhalet af de europæiske ambitioner. I EU-Kommissionen vedtog parterne tidligere i år en målsætning om at sikre alle husstande adgang til 1000 megabit i 2030. Det er hele ti gange højere end den danske.

Vi skal sikre, at vores samfund kan følge med den fremtidige digitale udvikling. Uanset om vi bor på landet eller i byerne, er bredbånd med til at binde os sammen og sikre et Danmark i balance, hvor bosætning og erhvervsudvikling fortsat kan spire overalt i landet.

Derfor bør vi hæve den nationale målsætning, hvis vi fortsat skal klassificere sig som foregangsland med lige adgang til hurtigt bredbånd for alle borgere. Landdistrikternes Fællesråd foreslår en samlet målsætning på 1 gigabit for alle borgere og virksomheder i hele landet i 2030.

5.2 Landevejsprincippet

Færgetransport til de små øer og ø-kommunerne er af væsentlig betydning for at bevare sammenhængskraften mellem fastlandet og øerne. Samtidig har det stor betydning for at bevare et velfungerende og levende helårssamfund på øerne og for øboernes mulighed for at drive virksomhed, herunder især turisterhverv. Flere ø-borgmestre har i den forbindelse tilkendegivet, at de ser færgetakster som den største barriere for udvikling af øerne.

For at understøtte og fremme de danske øers udvikling mener Landdistrikternes Fællesråd, at der bør indføres et fuldt landevejsprincip. Det betyder, at det skal koste det samme at rejse den samme strækning til søs som på landevejen hele året, og at staten som følge heraf yder tilskud til ø-kommuner til at dække de ekstra omkostninger, der er forbundet med færgedriften. Indførelse af Landevejsprincippet for ikke statslige færgeruter er i et svar fra Transportudvalget opgjort til at koste 134,9 mio. kr. om året.⁴

5.3 Nærhed på sundhedsområdet

Den specialiserede behandling på sundhedsområdet har sikret stærke faglige miljøer og mere kvalitet i behandlingen på flere områder. Men den specialiserede behandling og flere centraliseringsreformer er kommet med en pris for landdistrikterne, hvor borgere, herunder bl.a. ældre og mindre mobile borgere, oplever, at der er langt til behandling af selv mindre og relativt ukompliceret sygdom og tilskadekomst. Med udsigt til en fremtid med flere ældre og flere med kroniske lidelser bør det nære sundhedsvæsen løftes og udvikles. Alle borgere skal have mulighed for behandling tæt på hjemmet. Desuden skal de tilbydes en mere helhedsorienteret behandling. Det skal ske i lokale sundhedshuse med sygehus- og akutfunktioner, som skal prioriteres og placeres i de områder i landet, hvor der er langt til det nærmeste sygehus.

Landdistrikternes Fællesråd har på baggrund af dialog med interessenter på sundhedsområdet udarbejdet udspillet [Det nære sundhedsvæsen – udviklingen mod lige sundhedstilbud i hele landet](#), som beskriver tiltag, som kan sikre et nært og trygt sundhedsvæsen i hele Danmark.

5.5. Fokus på implementering af igangsatte tiltag

I løbet af 2021 har regeringen og Folketinget forhandlet, aftalt og igangsat flere vigtige aftaler, som skal sikre en positiv udvikling af de danske landdistrikter. Blandt de væsentligste tiltag for landdistrikterne har blandt andet været

⁴ <https://www.ft.dk/samling/20191/almdel/tru/spm/718/svar/1692243/2249928/index.htm>

uddannelsesaftalen, sommerpakken, infrastrukturaftalen, landbrugsaftalen og aftale om regionale vækstteams. Alle tiltagene har gode visioner for landdistrikterne, og Landdistrikternes Fællesråd ser et stort potentiale i hver af aftalerne - både i forhold til at bevare og udvikle landdistrikternes styrker samt at skabe nye kvaliteter.

Den gode udmøntning forudsætter, at tiltag bliver fulgt fra planlægning til implementering og evaluering. Meget viden og mange gode erfaringer opnås i løbet af implementeringsprocessen, hvor lokale aktører sættes i spil.

For at sikre fuld indfrielse af tiltagenes potentialer, foreslår Landdistrikternes Fællesråd, at Folketinget er i tæt dialog med kommunerne, regionerne og andre relevante aktører med henblik på at sikre den bedst mulige implementering af tiltagene. I den forbindelse bør Folketinget stille sig til rådighed for aktører som er involveret i udmøntningen af tiltagene og være opmærksomme på, hvordan Folketinget fortsat kan understøtte den gode udvikling, herunder bidrage til bedre rammer for implementeringen af tiltagene.

Derfor foreslår Landdistrikternes Fællesråd at der nedsættes en dedikeret udmøntnings-følgegruppe på landdistriktsområdet, som arbejder gennem dialog med aktører og evaluerer udviklingen lokalt, herunder implementeringsgraden. Alternativt kan dette ske ved at genoplive Det Rådgivende Udvalg på Landdistriktsområdet (DRUPL).